

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavic University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

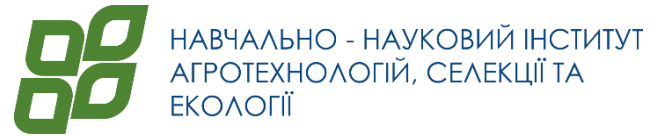
**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 травня 2026 року

**Полтава
2026**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

25 травня 2026 року

УДК 631.5:631.8:633

ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 травня 2026 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 147 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри рослинництва ННІ агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 25 від 25.05.2026

© Автори тез, включені до збірника, 2026

ЗМІСТ

Гангур В.В., Сіренко М.Д.	8
Монопосіви та суміші сидеральних культур: порівняльна ефективність	
Циліорик О.І., Тищенко В.О., Міщенко М.Г.	11
Ефективність застосування регуляторів росту та мікродобрив у технології вирощування пшениці озимої в умовах північного Степу України	
Бараболя О.В., Храпач А.О.	13
Цінність кондитерського соняшнику для сільського господарства	
Ящук Н.О., Піхало Н.С., Коберник М.В.	15
Вплив сортових особливостей та способу зберігання на технологічні показники якості зерна пшениці м'якої озимої	
Гудим О.В., Передрій О.П., Шаргород І.О.	17
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Улько Є.М.	19
Управління інвестиційно-інноваційними проектами щодо відтворення й відновлення земельних і ґрунтових ресурсів за технологіями біоконверсії	
Бобер А.В., Минко А.Р., Павліченко А.С., Рогаченко О.М.	24
Оцінка збереженості якісних показників насіння соняшнику за різних умов зберігання залежно від гібриду	
Laslo O.O., Marinich L.G.	26
Analysis of the impact of abnormal temperatures on the need for plant irrigation	
Пендрак Я. І.	28
Формування якості та продуктивності плодів вишні залежно від абіотичних чинників у південному Степу України	
Марініч Л.Г., Андрюшенко А.В.	31
Вплив норми висіву та способу сівби на продуктивність конюшини лучної	
Марініч Л.Г., Шапка М.Ю.	33
Ефективність системи удобрення при вирощуванні конюшини лучної	
Marinich L.H., Laslo O.O.	35
Effect of fertilization system on yield of winter wheat	
Шакалій С. М.	37
Вплив погодно-кліматичних умов 2025 року на урожайність соняшника в умовах Лубенського району	
Шагурська Н.В.	39
Вплив мінерального живлення та способів основних обробітків ґрунту на врожайність ячменю ярого в умовах центрального Лісостепу України	

Філоненко С.В., Шевченко В.О.	41
Особливості формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за висіву різних фракцій насіння	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	44
Переваги та недоліки способів основного обробітку ґрунту в буряківництві	
Турчинова Н.П., Рожков Р.В., Хруняк І.О.	48
Малопоширені види як джерело продуктивності та стійкості в селекції пшениці	
Nazarenko M.M., Okselenko O.M.	52
Grain quality of winter wheat after treatment with triazole-derived compounds	
Nazarenko M. M., Izboldin O. O.	55
Yield response of winter wheat varieties to seed priming with CA-64 and CA-79	
Nazarenko M. M.	57
Photosynthetic activity of winter wheat under the action of triazole-derived growth regulators	
Тетерещенко Н.М.	60
Урожайність гороху сорту Царевич на п'ятий рік переходу до системи no-till в умовах Лісостепу Правобережного	
Гуцько С.М., Хуторний Б.О.	63
Вплив технології виготовлення на якість та вихід конопляної олії	
Коваленко Н. П., Голуб О. Р.	65
Використання прецизійних технологій захисту кукурудзи	
Коваленко Н. П., Галушко І. В.	69
Стратегічні напрями інтегрованого захисту зернобобових культур в агрокліматичних умовах України: від генетичного моніторингу до впровадження прецизійних технологій	
Коваленко Н. П., Муха Б. Г.	72
Науково-практичні аспекти формування інтегрованих систем захисту овочевих культур у спорудах закритого ґрунту	
Морозов О. М., Поспєлова Г. Д.	74
Біла гниль соняшнику: біологічні особливості та сучасні підходи до контролю	
Шершило О.О., Поспєлова Г.Д.	76
Економічні та фізіолого-біохімічні аспекти шкідливості пероноспорозу (<i>Plasmopara halstedii</i>) в посівах соняшнику	
Шершило Б.О., Поспєлова Г.Д.	79
Шкодочинність бактеріальних хвороб сої в Україні: аналіз сучасного стану та загрози врожайності	

Васильєва Ю. В.	82
Моніторинг і оцінка шкідливості галових кліщів у насадженнях горіха волоського	
Баган А.В.	84
Особливості використання мавританських газонів у ландшафтному дизайні	
Шакалій С. М.	86
Зберігання та переробка пряної культури – фенхель (<i>Foeniculum vulgare</i>)	
Кутовенко В.Б., Гавриленко Р.О.	89
Біометрична оцінка сортів салату посівного (<i>Lactuca sativa</i> L.) в умовах Київської області	
Ярош А.В., Рябчун В.К.	91
Вихідний матеріал для селекції сортів пшениці твердої озимої стійких до патогену септоріозу листя та піренофорозу	
Глуценко Л.Д., Лень О.І., Тоцький В.М.	94
Інтенсивність водоспоживання рослин соняшнику за різного насичення ним сівозміни	
Гасанова І. І., Астахова Я. В., Завалипіч Н. О.	96
Формування урожайності пшениці озимої за пізньої сівби після соняшнику	
Насіковський В.А., Насіковський О.П.	98
Товарна оцінка цибулин часнику вирощених в умовах Лісостепової зони України	
Шувар А.М., Сидорук Г.П., Винниченко В.В.	100
Роль бобових культур у біологізації землеробства та відтворенні родючості ґрунтів в Україні	
Ящук Т. С., Самець Н. П., Довгань О. М.	103
Особливості продукційного процесу сучасного українського сортименту ячменю ярого	
Кирпа М.Я., Козарійчук Д.В.	106
Способи післязбиральної обробки та якість насіння кукурудзи в умовах насінницького господарства	
Кирпа М.Я., Буряк І.І., Терещенко В.О.	108
Фізико-механічні властивості насіння кукурудзи та їх значення у технологіях сепарування	
Рибальченко А.М.	111
Вплив технології вирощування на продуктивний потенціал нуту	
Roman Lysyuk, Lesya Burko	114
The role of sorghum in post-war soil recovery and phytoremediation	
Чабан В.І., Десятник Л.М.	118
Продуктивність семипільної сівозміни залежно від удобрення та обробітку ґрунту в умовах Степу	

Шубала Г.В., Сидорук Г.П., Літвішко А.Н.	120
Вплив ґрунтових гербіцидів на висоту рослин бобів кормових в умовах Лісостепу західного	
Антоненко В.В., Дмитренко В.В.	124
Характеристика зразків амаранту за вмістом білка в умовах східного Лісостепу України	
Усова Н.О., Щеченко Р.С., Усова А.О.	127
Формування показників якості зерна сортами тритикале озимого залежно від норм азотного живлення	
Гангур В.В., Киричок О.О., Лень О.І.	130
Вплив удобрення та систем захисту рослин на поліпшення показників вивіненості зерна ячменю ярого	
Бондаренко О. В.	133
Вибір строків сівби пшениці озимої в умовах Степу України	
Yeremko L.S. Kostenko Ya.P.	134
Ecologically-oriented technology for soybean cultivation	
Криворучко Л.М.	136
Морфотипи гороху посівного	
Тараненко С.В., Кужим В.А.	138
Адаптивні стратегії вирощування кукурудзи (<i>Zea Mays L</i>) в умовах нестійкого та недостатнього зволоження	
Баган А.В.	142
Вплив мікродобрива Helmix на продуктивність гібридів соняшнику	
Рогожинський І.Ю., Шокало Н.С.	144
Технологічні аспекти вирощування кукурудзи на зерно за системою в умовах no-till Лісостепу України	

У 2025 році досліджуваний показник відповідно дорівнював: Танос – 2,07-2,50 т/га, Суліко 777 – 2,18-2,60 т/га, Карбон – 2,52-2,91 т/га.

За середніми даними показника урожайності досліджувані гібриди відповідно становили: Танос – 1,92-2,34 т/га, Суліко 777 – 2,03-2,44 т/га, Карбон – 2,27-2,66 т/га. За даним показником відмічено гібрид соняшнику Карбон за комплексного підживлення мікродобривом HelMix.

Таким чином, рекомендовано для вирощування соняшнику ранньостиглий гібрид Карбон із комплексним підживленням мікродобривом HelMix.

Бібліографічний список

1. Баган А. В., Шакалій С. М., Головаш Л. М., Голуб Маковецька І.А., Малов П. О. Вплив мікродобрива LF-соняшник на продуктивність гібридів соняшнику. *Аграрні інновації*. 2024. №28. С. 14-19. <https://doi.org/10.32848/agraar.innov.2024.28.2>.

2. Єщенко В. О., Копитко П. Г., Опришко В. П., Костогриз П. В. Основи наукових досліджень в агрономії. К.: Дія, 2005. 288 с.

3. Філоненко С. В., Шевченко В. В. Вплив мікродобрив на продуктивність соняшнику. *Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* (м. Полтава, 30 верес. 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. С. 139-141.

4. Шакалій С. М., Баган А. В., Бараболя О. В. Продуктивність гібридів соняшнику залежно від густоти посіву та ширини міжрядь. *Наукові доповіді НУБІП України: електронний журнал*. 2019. №5. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi2019.05.003>.

УДК 633.15:631.51.021(477.4/.7)

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО ЗА СИСТЕМОЮ NO-TILL В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Рогожинський І.Ю., здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності Н1 – Агрономія

Науковий керівник – **Шокало Н.С.**, доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

Полтавський державний аграрний університет МОН України

Глобальні кліматичні зміни, що супроводжуються зростанням середньорічних температур та дефіцитом продуктивної вологи в критичні фази розвитку рослин, змушують аграріїв переглядати класичні підходи до землеробства. У зоні нестійкого зволоження Лісостепу України традиційний

глибокий обробіток ґрунту призводить до інтенсивного випаровування вологи, руйнування гумусового шару та посилення вітрової та водної ерозії [1].

Перехід на систему No-till (нульовий обробіток) є одним із найбільш перспективних шляхів адаптації агрофітоценозів до гідротермічного стресу. Проте, вирощування кукурудзи (*Zea mays L.*) за цієї технології має низку специфічних особливостей, пов'язаних із наявністю постійного мульчувального шару на поверхні поля, що вимагає модифікації традиційних елементів агротехніки [2,6].

Мета дослідження – науково обґрунтувати та систематизувати ключові елементи технології вирощування кукурудзи на зерно за системою No-till в умовах Лісостепу для оптимізації водного, температурного, поживного режимів ґрунту та покращення фітосанітарного стану посівів.

Дослідження базуються на узагальненні багаторічних польових дослідів, виробничих даних агропідприємств Центрального Лісостепу України, а також аналізі динаміки вологозабезпечення та температурного режиму ґрунту за відмови від механічного обробітку [1-6].

Формування постійного покриття з поживних рештків попередника (соя, зернові колосові, сидеральні культури) масою 4,5–6,0 т/га сухої речовини виступає як природний термо- та вологоізолятор. Мульча знижує пряме випаровування води з верхнього шару ґрунту (0–10 см) на 35–40%, запобігає утворенню ґрунтової кірки та забезпечує ефективне вбирання зливових опадів. Кумулятивний ефект накопичення вологи дозволяє кукурудзі легше переносити тривалі літні посухи у фазі викидання волотей та наливу зерна [2, 5].

Водночас наявність рослинних решток на поверхні зумовлює специфічні виклики, які потребують чітких технологічних рішень:

1. Параметри посіву та архітектоніка проростання. Через високу відбивну здатність мульчі ґрунт навесні прогрівається на 7–10 днів повільніше порівняно з оранкою. Початок посівної кампанії зміщується на період, коли температура ґрунту на глибині 5 см стабільно досягає +10...+12°C. Передчасна сівба у непрогрітий ґрунт призводить до затягування періоду «сівба-сходи» до 18–22 днів, зниження польової схожості та нерівномірності розвитку рослин.

Для мінімізації цього негативного чинника конструкція No-till сівалки повинна обов'язково включати:

- **Очисники рядка (Row Cleaners):** розгортають поживні рештки у смугу завширшки 8–10 см, що дозволяє сонячним променям безперешкодно прогрівати ґрунт безпосередньо в зоні посівного рядка.
- **Хвилясті диски (колтери):** здійснюють локальне вертикальне розпушування та прорізання товстого шару соломи без загортання її всередину насінневого ложа (ефект «шпильки»).
- **Важкі притискні системи:** гідравлічні або пневматичні системи з тиском на сошник від 150 до 250 кг для забезпечення стабільної глибини загортання (оптимально 5,0–5,5 см).

У зоні Лісостепу перевагу слід надавати гібридам із ФАО 250–320, які відзначаються високою генетичною енергією початкового росту (cold tolerance) та інтенсивною воловіддачею під час дозрівання.

2. Трансформація системи живлення. У перші 3–5 років освоєння технології No-till у верхньому шарі ґрунту активізуються процеси іммобілізації (зв'язування) мінерального азоту целюлозолітичною мікрофлорою, яка розкладає поживні рештки. Для запобігання азотному голодуванню кукурудзи на початкових етапах загальну норму азотних добрив збільшують на 15–20% або перерозподіляють її на користь припосівного внесення.

Ефективна архітектура живлення за No-till включає:

- **Ультралокальне стартове внесення (Pop-up):** внесення рідких або мікрогранульованих комплексних добрив (N P) безпосередньо в посівне ложе разом із насінням для стимуляції росту первинної кореневої системи в умовах низьких температур.
- **Локально-стрічкове внесення:** внесення основної дози азоту (наприклад, КАС або безводний аміак) за допомогою дискових аплікаторів на глибину 10–12 см у міжряддя (технологія Y-Drop або ін'єкційне внесення) у фазу 4–6 листків (V4–V6). Поверхнєве розкидання карбаміду чи селітри за No-till є неефективним через високі втрати азоту внаслідок газоподібного вивітрювання та затримання добрив мульчею.

3. Модифікація системи інтегрованого захисту.

Відмова від механічних культивацій переносить усе навантаження з контролю бур'янів на хімічний метод. Стратегія захисту базується на двох етапах:

- **Етап «Грін-берн» (Green-burn):** обов'язкове застосування гербіцидів суцільної дії (гліфосатів у нормі 2,5–3,0 л/га ізопропіламінної солі) за 7–10 днів до сівби або безпосередньо після неї до появи сходів культури. Це дозволяє знищити вегетуючі озими, дворічні та ранні ярі бур'яни, а також падалицю попередника.
- **Етап ґрунтового та страхового захисту:** щільний шар мульчі може екранувати до 30–40% внесених ґрунтових гербіцидів, перешкоджаючи їх потраплянню на поверхню землі. Тому норму виливу робочого розчину збільшують до 250–300 л/га, або переносять акцент на вискоелективні посходові (страхові) гербіциди системної дії у фазу 3–5 листків кукурудзи.

Наявність нерухокої стерні на полі створює сприятливі мікрокліматичні умови для зимуючих стадій шкідників та патогенів. Спостерігається зростання чисельності дротяників, підгризаючих совок та стеблового кукурудзяного метелика, а також підвищення інфекційного фону фузаріозу та гельмінтоспоріозу. Основним заходом превентивного захисту є обов'язкове передпосівне оброблення насіння інсектицидно-фунгіцидними протруювачами максимального спектра дії.

4. Екологічна та економічна ефективність.

Багаторічний No-till кардинально змінює біологічну активність ґрунту. Відбувається регенерація природної капілярної структури завдяки збільшенню

кількості дощових черв'яків та накопиченню стабільного гумусу у верхньому шарі (0–5 см).

З економічної точки зору, ліквідація енергомістких операцій (оранка, дисковка, суцільна культивуація) забезпечує екологічний та фінансовий ефект:

- витрати дизельного пального знижуються з 65–85 л/га (за класичної технології) до 28–35 л/га (за No-till), що становить екологічне зменшення вуглецевого сліду та пряму економію 50–60% пального;
- зменшується потреба в парку техніки (трактори високого тягового класу, плуги, культиватори), що знижує амортизаційні витрати та витрати на оплату праці операторів. Навіть з урахуванням витрат на придбання спеціалізованої No-till сівалки, окупність технології в зоні Лісостепу становить 3–4 роки.

Висновки. Впровадження технології No-till за вирощування кукурудзи на зерно в умовах нестійкого зволоження Лісостепу України є науково обґрунтованим кроком до стабілізації врожайності в посушливі роки. Успіх технології залежить від жорсткої синхронізації строків сівби з температурним режимом ґрунту (+10...+12 °С), використання сівалок з очисниками рядків, збільшення стартових доз азоту (на 15–20%) з його наступним локальним підживленням, та побудови чіткої системи хімічного захисту рослин. Економічний ефект виражається у зниженні витрат пального на 50–60% та збереженні довгострокової родючості ґрунтів.

Бібліографічний список

1. Драганчук М. Збереження біологічної активності ґрунту з технологією no-till. Режим доступу: <https://no-tiller.com/zberezhennia-biologichnoi-aktyvnosti-gruntu-z-tekhnohohiieiu-no-till/>
2. Єщенко В.О. No-till технологія: її сьогодення і майбутнє. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2013, № 1-2. С. 4-9.
3. Кукурудза по no-till: особливості технології вирощування. Режим доступу: <https://supragronom.com/blog/872-kukurudza-po-no-till-osoblivosti-tehnologiyi-viroschuvannya>
4. Циліорик О. Мінімальний обробіток ґрунту та система no-till. *Агрономія Сьогодні*. 05 лютого, 2019. Режим доступу: <https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/12869-minimalnyi-obrobitok-hruntu-ta-systema-notill.html>
5. <https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/25813-kukurudza-i-notill.html>
6. <https://remsintez.com.ua/ua/a430513-tehnologiya-viroschuvannya-kukurudzi.html>